

9. The Verkhovna Rada of Ukraine (2001). *The concept of the State program for sustainable rural development for the period till 2020*. Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/121-2010-%D1%80> (Accessed 2 February 2014) (in Ukr.).

10. Shubravska, O. (2005). Sustainable economic development: the concept and direction of researches. *Ekonomika Ukrainy [Economy of Ukraine]*, vol. 1, pp. 36–42 (in Ukr.).

11. Leksyn, V.N., Shvetsov, A.N. (2003). *Hosudarstvo y rehyony. Teoryya y praktyka hosudarstvennogo rehulyrovanyya terrytorial'nogo razvytyya* [State and the regions. Theory and practice of state regulation of territorial development]. Edytoryal URRS, Moscow, Russia, 368 p. (in Russ.).

12. Bautyn, V.M., Kozlov, V.V. (2006). Sustainable development of rural areas: the nature, terms and concepts. *Ahrozhurnal Moskovskoho hosudarstvennogo ahroynzhenernoho unyversyteta [Agrozhurnal Moscow State University Agroengineering]*, vol. 4 (in Russ.).

13. In Yurkova, S., Piundt, Kh., Markvart, E. (Ed.) (2000). *Nastol'naya knyha konsultanta po problemam mestnogo samoupravlenyya [Handbook consultant for Local Government]*. Knowledge, St. Petersburg, Russia, 200 p. (in Russ.).

УДК 338.48

Ю.А. Маначинська, к.е.н.,
Чернівецький торговельно-економічний інститут КНТЕУ,
м. Чернівці

СТАТИСТИЧНА ОЦІНКА РИНКУ ГОТЕЛЬНИХ ПОСЛУГ УКРАЇНИ

Анотація

Досліджується сучасний стан ринку готельних послуг. Зазначається, що в умовах прояву кризових явищ в економіці для вітчизняних підприємств готельного господарства характерною є збитковість господарювання. За таких обставин постає нагальна необхідність у розробці дієвого аналітичного механізму попередження негативних змін рівня результативності господарювання готельного сектору економіки. Відповідно, базисом проведення ґрунтовних досліджень слугує якісна статистична оцінка динаміки змін кінцевих фінансових результатів готельного бізнесу. Особлива увага відведена входженню готелів до світових готельних ланцюгів на умовах франчайзингу та розкриттю договірних аспектів врегулювання взаємовідносин між суб'єктами їх здійснення. Виокремлено проблеми готельного сектору економіки в умовах невідповідності рівня якості готельних послуг європейським та міжнародним стандартам, а також погіршення інвестиційного клімату.

Ключові слова: готель, готельна послуга, фінансові результати, статистична оцінка, збитковість, криза.

Ю.А. Маначинская, к.э.н.,
Черновицкий торгово-экономический институт КНТЭУ, г. Черновцы

СТАТИСТИЧЕСКАЯ ОЦЕНКА РЫНКА ГОСТИНИЧНЫХ УСЛУГ УКРАИНЫ

Аннотация

Исследуется современное состояние рынка гостиничных услуг. Отмечается, что в условиях проявления кризисных явлений в экономике для отечественных предприятий гостиничного хозяйства характерной является убыточность ведения хозяйства. При таких обстоятельствах появляется неотложная необходимость в разработке действенного аналитического механизма предупреждения негативных изменений уровня результативности ведения хозяйства гостиничного сектора экономики. Соответственно базисом проведения обстоятельных исследований служит качественная статистическая оценка динамики изменений конечных финансовых результатов гостиничного бизнеса. Особенное внимание отведено вхождению гостиниц к мировым гостиничным цепям на условиях франчайзинга и раскрытию договорных аспектов урегулирования взаимоотношений между субъектами их осуществления. Выделены проблемы гостиничного сектора экономики в условиях несоответствия уровня качества гостиничных услуг европейским и международным стандартам, а также ухудшение инвестиционного климата.

Ключевые слова: гостиница, гостиничная услуга, финансовые результаты, статистическая оценка, убыточность, кризис.

Julia Manachyns'ka, Candidate of Economics,
Chernivtsi Trade and Economic Institute of KNTEU, Chernivtsi,

STATISTICAL ESTIMATION OF HOTEL SERVICES MARKET OF UKRAINE

Annotation

A modern condition of hotel services market is investigated. It is marked, that in the conditions of appearance of the crisis phenomena in an economy for the domestic enterprises of hotel economy is characterized by unprofitable management. Under such circumstances, an urgent necessity in the development of effective analytical mechanism of preventing negative changes of effectiveness level of hotel management the economy sector appears. According to it, the basis of detailed researches is the high-quality statistical estimation of dynamics of changes of financial end-point results of hotel business. The special attention is paid to including of hotels into the world hotel chains on the conditions of franchising and opening of contractual aspects of settlement of mutual relations between the subjects of their realization. The problem of hotel sector of the economy are in the conditions of falling short of level of quality of hotel services the European and international standards and worsening of investment climate are emphasized.

Keywords: hotel, hotel service, financial results, statistical estimation, unprofitable, crisis.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Незважаючи на великий потенціал розвитку туристичного бізнесу у всіх його проявах від ділових поїздок до відпочинку, підприємства готельного господарства ще не в повному обсязі застосовують ефективні механізми функціонування. За останні 10 років їх діяльність була збитковою, при цьому абсолютний розмір збитків фактично удвічі більший, ніж прибуток. Тому значну увагу необхідно приділяти питанням впровадження обґрунтованої перспективної й оперативної аналітичної та статистичної оцінки рівня розвитку готельного сектору економіки нашої держави, залучення інвестицій для створення сприятливого підґрунтя ефективної діяльності вітчизняних підприємств готельного господарства.

Світовий досвід показує, що готельну індустрію можна розвивати в умовах негативних фінансових результатів діяльності і в період економічних криз, оскільки витрати на створення одного робочого місця тут у 20 разів менші, ніж в промисловості, а оборотність інвестиційного капіталу в 4,2 рази вища, ніж в інших секторах економіки [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Оцінка стану підприємств готельного господарства у світі загалом та в Україні зокрема відображена в роботах таких зарубіжних і вітчизняних вчених, як І. Б. Андренко [2], С. І. Байлик [3], М. Г. Бойко [4], О. М. Гараніна [5], Г. Б. Мунін, А. О. Змійов, Є. В. Самарцев, О. О. Гаца, К. П. Максимець, Х. Й. Роглев [6], Н. М. Кузнецової [7], О. О. Мусакін [9], П. Р. Пуцентейло [10], Т. І. Ткаченко [11]. Варто зазначити, що найбільш змістовний науковий доробок щодо

детальної статистичної оцінки ринку готельної індустрії присутній у працях Г. Б. Муніна, А. О. Змієва, Є. В. Самарцева [6] та П. Р. Пуцентейла [10], оскільки вчені звертаються до специфіки організаційних аспектів готельної справи на базі історичної ретроспективи змін. У свою чергу, в роботах І. Б. Андренко [2] та С. І. Байлика [3] дослідження спрямовані на оцінку рівня сервісних характеристик та специфіки функціонування підприємств готельного господарства в світлі останніх євроінтеграційних тенденцій. Проте пожвавлення туристичних потоків обумовлюють необхідність у проведенні подальших наукових розвідок у цьому напрямі з виокремленням проблемних аспектів господарювання та перспективних шляхів покращення рівня прибутковості вітчизняних готелів у рамках входження до міжнародних готельних мереж.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми.

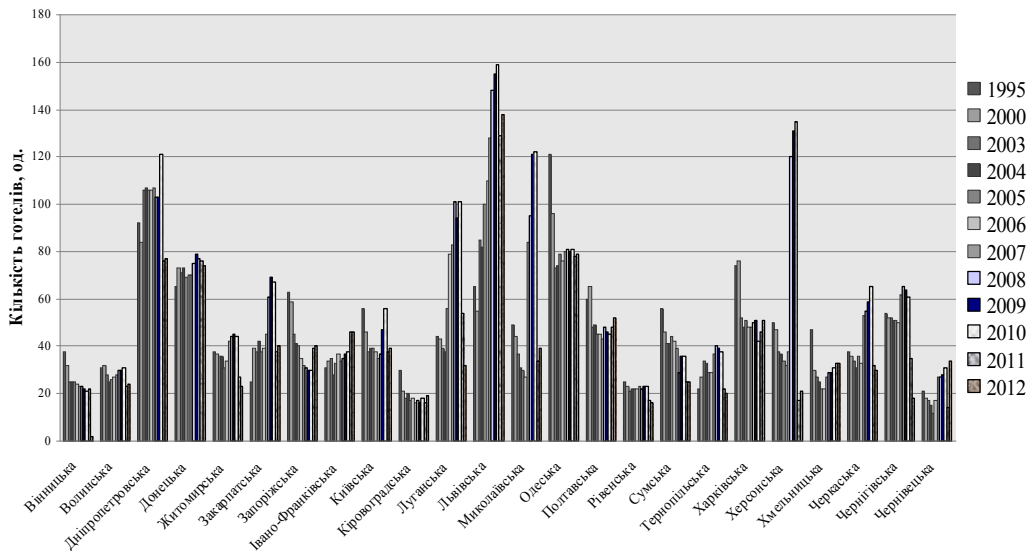
Поглиблення ринкових перетворень все більше спрямовує розвиток національного готельного господарства в напрямі включення його до глобального готельного бізнесу. З інтеграцією України до світової спільноти постає питання про конкурентоспроможність вітчизняних послуг на внутрішньому та зовнішньому ринках, удосконалення системи попереджувальної оцінки негативних змін рівня результативності бізнес-процесів у готельному секторі на базі якісного статистичного підґрунтя аналітичних досліджень.

У силу таких тенденцій, для створення сприятливого аналітичного забезпечення управління ефективністю діяльності готельного господарства, виникає потреба в дослідженні сучасного стану ринку готельних послуг України, задля виявлення тенденцій змін та пошуку напрямів покращення ефективності господарювання.

Формулювання цілей статті. Основною метою статті є дослідження стану вітчизняного ринку готельних послуг загалом та розробка дієвих важелів впливу на рівень результативності готельного бізнесу, які б сприяли досягненню бажаного рівня прибутковості діяльності та забезпечили відповідність міжнародним стандартам сервісного обслуговування.

Виклад основного матеріалу дослідження. На сьогодні ринку готельних послуг України притаманні такі тенденції: активізація господарської діяльності, пожвавлення туристичних потоків та підвищення ефективності використання місткості готелів; подальше роздержавлення підприємств готельного господарства та збільшення їх присутності на ринку приватного капіталу [12].

У розрізі областей України тенденція зміни кількості підприємств готельного господарства за 1995–2012 рр. наочно подана на рис. 1.

*Рис. 1. Тенденція зміни кількості підприємств готельного господарства в розрізі областей України за 1995–2012 рр., (од.)**

* Джерело: [14]

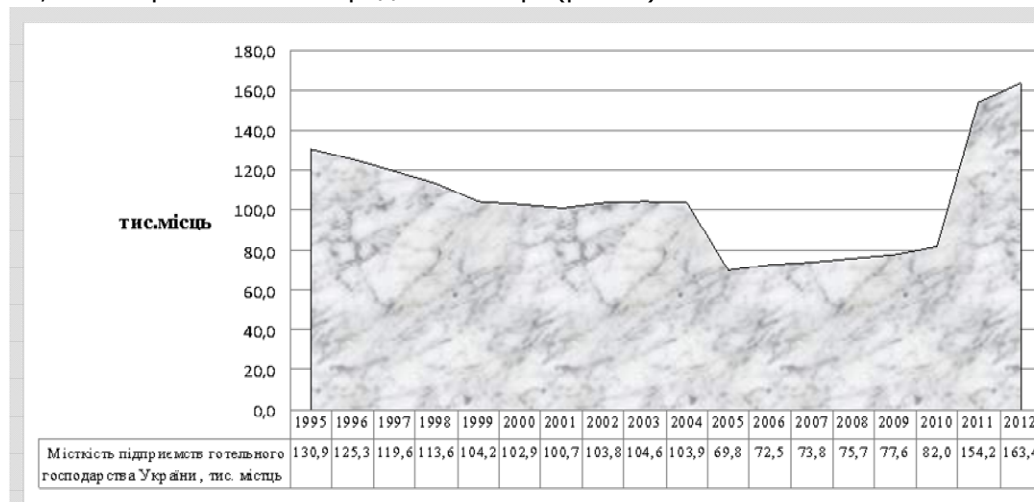
Найбільше підприємств готельного господарства України у 2012 р. спостерігалось в таких областях, як Львівська, Одеська, Дніпропетровська та Донецька, їх частка складала відповідно 13,72; 7,85; 7,65; та 7,36 відсотка від загальної кількості по Україні. Така суттєва частка пов'язана з високим рівнем індустріального розвитку у вищезазначених областях, наявністю центрів туристичних потоків або курортної місцевості [14].

У Львівській області кількість готелів у 2012 р. зросла на 9 одиниць, або 6,98%, в Одеській та Дніпропетровській – на один готель, або на 1,30%, а в Донецькій, навпаки, відбулася протилежна тенденція змін – скорочення їх кількості на 2 готелі (2,63%) порівняно з попереднім 2011 р.

Загальна місткість готелів України з 1997 р. і включно до 2005 р. постійно зменшувалась (рис. 2). Значне поліпшення ситуації простежується з 2006 р. Ця позитивна тенденція зберігається і до 2012 р. У 2012 р. загальна місткість готелів збільшилась, порівняно з 2011 р., на 9,2 тис. місць або на 5,96% і склала 163,4 тис. місць.

Протягом останніх 22 років середньорічний коефіцієнт використання місткості готелів України щорічно змінювався. Протягом 2004–2006 рр. цей показник становив 0,34, у 2007 р., відбулося зростання на 2,94% порівняно із попереднім періодом, у 2008–2010 рр. намітилась тенденція зниження коефіцієнта використання місткості готелів, який склав відповідно 0,23 та

0,18, проте у 2011 р. спостерігається несуттєве зростання на 0,04 пункти порівняно з попереднім 2010 р., а у звітному 2012 р. дана позитивна тенденція збереглася, адже коефіцієнт збільшився на 0,05 пункти, або на 22,72% порівняно з попереднім 2011 р. (рис. 3).

*Рис. 2. Динаміка місткості готелів України за 1995–2012 рр. **

* Джерело: [14]

Такий істотний спад попиту на готельні послуги в 2010 р. був обумовлений скороченням обсягів внутрішнього туризму, зменшенням доходів населення та значним зростанням цін на готельні послуги в умовах жорстких інфляційних процесів і кризової ситуації в економіці України.

Мінімальне використання місткості готелів було в Луганській та Херсонській областях, у Івано-Франківській – 0,12, у Житомирській та Тернопільській – по 0,15 відповідно, у Донецькій та Чернівецькій – по 0,16 у кожній, а максимальне – у м. Києві, м. Севастополі, Харківській, Київській та Чернігівській областях – від 0,30 до 0,27. При цьому слід зазначити, що рівень цього показника по країнах ЄС складав 0,36 [10].

Ефективність використання готелів залежить від багатьох факторів: якості обслуговування, зіркової категорії готелю, наявності структурних підрозділів, що надають додаткові послуги, від комфортності та технічного оснащення номерів.

У 2012 р. у готелях країни налічувалося 81441 номери, що на 5,79% перевищує показник попереднього 2011 р. та на 34,39% більше за показник 1995 р. [14].

На нашу думку, для покращення ефективності господарської діяльності вітчизняних підприємств готельного господарства потрібно впроваджувати у практичну діяльність готельний франчайзинг.

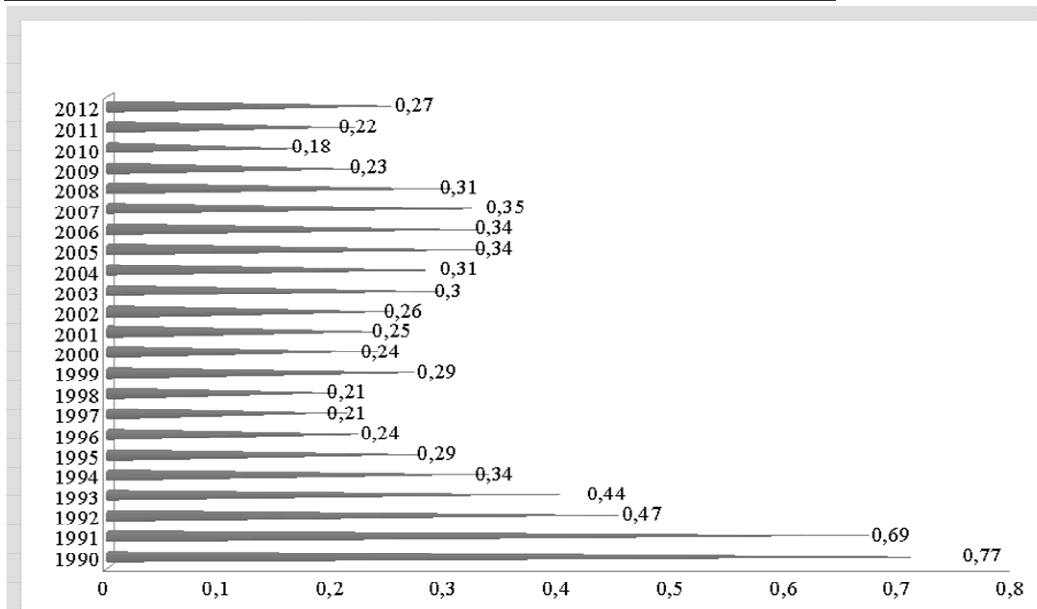

Рис. 3. Тенденція зміни середньорічного коефіцієнта використання місткості готелів України за 1990–2012 рр. *

* Джерело: [14]

Станом на сьогодні в українському готельному секторі діє всього один національний готельний оператор та декілька міжнародних. У сучасних умовах використання франчайзингу для розвитку готельного бізнесу в Україні є досить привабливим. Про це також свідчать і такі риси готельної сфери, як ненасиченість ринку готельних послуг при значній частці готелів, стандарти вітчизняного сервісу, які суттєво поступаються закордонним, з одного боку, та майже повна відсутність організованих центрів бронювання, які б дозволяли одночасно бронювати місця в різних готелях, що розміщені в будь-якому регіоні України – з іншого.

У діяльності єдиної української готельної мережі (Premier Hotels) та міжнародних готельних мереж, які функціонують на території України (Radisson SAAS, Rixos Inter-Continental, Hyatt International, Hilton, Rixos, Sofitel, Marriott та ін.), можна виокремити два варіанти розвитку бізнесу із використанням франчайзингу в Україні.

Перший варіант розвитку полягає у використанні франшизи міжнародної готельної мережі. Основною категорією клієнтів такого підприємства готельного господарства будуть закордонні туристи, що приїхали як в цілях ділових поїздок, так і звичайних екскурсій чи відпочинку. Оскільки потік іноземних туристів в Україну за 2012 р. порівняно з 2011 р. збільшився на 15,24%, то цілком очевидно, що закордонний турист надасть перевагу

бронюванню місць в готелі заздалегідь та через відомого йому готельного оператора, що гарантує звичний рівень послуг.

Другий варіант розвитку готельного бізнесу в Україні із використання франчайзинга полягає у створенні національних готельних мереж. Сьогодні в Україні діє єдина готельна мережа – Premier-Hotels. До її складу входять 6 готелів: «Прем'єр Палац» (5 зірок, м. Київ), «Лондонская» (4 зірки, м. Одеса), «Ореанда» (4 зірки, м. Ялта), «Дністер» (4 зірки, м. Львів), «Star» (4 зірки, Мукачево), «Cosmopolit» (4 зірки, м. Харків).

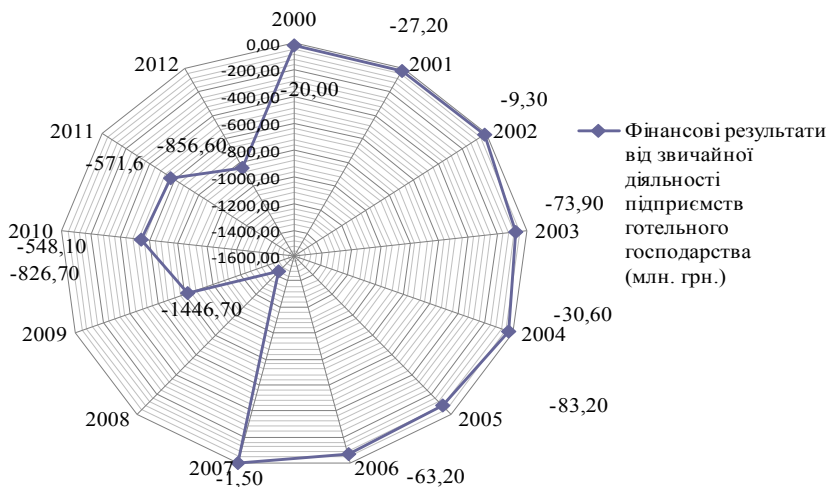
Проте варто зазначити, що в українському законодавстві відсутнє закріплене поняття «франчайзинг» (Franchising) або «договір франчайзингу». Проект Закону України «Про франчайзинг» пропонувався до розгляду в листопаді 2001 р., проте був відхилений. Натомість франчайзингові правовідносини почали регулюватися розділом 76 Цивільного кодексу України [15] та Розділом 36 Господарського кодексу України [16], де замість поняття «франчайзинг» застосовується поняття «комерційна концесія».

Тобто, якщо раніше правову основу франчайзингових взаємовідносин складали договори про спільну діяльність та ліцензійні договори, то тепер всі аспекти взаємовідносин між франчайзером та франчайзі можна описати в одному документі – договорі комерційної концесії (Commercial Concession).

Франчайзеодержувач отримує права на використання фірмового знаку, технології, методів роботи, системи бронювання, системи відпрацьованих маркетингових процедур, системи стандартів обладнання, система знижок.

Для франчайзеодержувача вищезазначена політика приносить значні дивіденди, такі як: перспектива прибутковості; зменшення операційних ризиків роботи на ринку; гарантоване бронювання, яке забезпечить бажаний рівень завантаженості; проведення періодичних курсів для навчання персоналу. Діяльність підприємства готельного господарства загалом повинна приносити прибуток, який, зокрема, складається з результатів діяльності його структурних підрозділів (у тому числі ресторанного господарства, пральні, хімчистки, автостоянки, ігрових залів, перукарні тощо). Саме тому управління прибутком знаходиться в центрі економічної уваги підприємств, які працюють на ринку.

Фінансовий результат від операційної діяльності підприємств готельного господарства загалом по Україні у 2012 р. був негативним і склав 223,4 млн. грн., що на 234,1 млн. грн. перевищує однойменний показник 2011 р., аналогічна тенденція притаманна 2010 р. та 2011 р., коли його обсяг сягав 723,7 млн. грн. та 352,6 млн. грн. відповідно. В цілому за період з 2008–2012 рр. найменший обсяг збитку спостерігався тільки у 2011 р. – 10,7 млн. грн. (рис. 4).

*Рис. 4. Тенденція зміни фінансових результатів від основної діяльності готелів та ресторанів України за 1990–2012 рр.**

* Джерело: [14]

Окрім того, в 2012 р. проглядається небажана тенденція до зростання рівня збитковості господарювання підприємств з тимчасового розміщення та організації харчування на 1,2% проти показника 2011 р., з фіксацією його значення на рівні 1,2%.

Такі тенденції зміни обумовлені суттєвим перевищенням темпів приросту операційних витрат над темпами зміни операційних доходів підприємств готельного господарства протягом 2008–2012 рр. Обсяг витрат від операційної діяльності у 2012 р. збільшився на 1496,2 млн. грн., або на 9,75% порівняно з попереднім 2011 р. Тотожні зміни притаманні 2010 р. та 2011 р.: ретроспективи – 2134,3 млн. грн. (20,24%) та 2659,5 млн. грн. (20,97%).

Якщо порівнювати результативність готельного господарства з підприємствами інших видів економічної діяльності, то збитковість господарювання за 2008–2012 рр. притаманна тільки будівництву, мистецтву, спорту та розвагам. Так, у звітному 2012 р. вона сягла рівня 0,7% та 16% відповідно [14].

Суттєве погіршення фінансових результатів може бути наслідком прояву кризових явищ в економіці, зростанням конкуренції, здійсненням неефективної асортиментної та цінової політики, зниженням попиту на готельні послуги, що в кінцевому вигляді впливає на рівень завантаженості номерного фонду в цілому та вимагає удосконалення існуючих обліково-аналітичних концепцій із врахуванням вимог підвищення ефективності управління.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Загалом, сучасному етапу розвитку готельного господарства України притаманні певні тенденції: активізація господарської діяльності, пожвавлення туристичних потоків та підвищення ефективності використання місткості, подальше роздержавлення підприємств готельного господарства та збільшення їх присутності на ринку приватного капіталу [12].

Серед проблем, які загрожують готельному бізнесу, варто виділити непродумане адміністрування туристичного збору. Адже з 1 січня 2011 р. згідно з Податковим кодексом в Україні діє практика стягування так званого туристичного збору. У різних містах його розмір коливається від 0,5–1% від вартості тимчасового проживання (ночівлі) громадян у готелях. Як зазначено у Податковому кодексі, туристичний збір не справляється з відвідувачами готелів, які мають документи про відрядження [17].

Кошти, що потрапляють у місцеві бюджети, за кодексом, повинні скеровуватися на розвиток готельно-туристичної сфери відповідних міст.

На думку Т. І. Ткаченко, С. В. Мельниченко, М. Г. Бойко, до проблем галузі готельного господарства варто також відносити застарілу матеріально-технічну базу більшості підприємств, необхідність створення сприятливого інвестиційного клімату та пошуку фінансових джерел, у тому числі активного залучення коштів іноземних інвестицій для розвитку готельного господарства; невідповідність рівня якості послуг європейським та міжнародним стандартам [12, с. 327].

Суттєві завдання покладено на Кабінет Міністрів України стосовно перегляду державного стандарту України щодо туристичних послуг та класифікації готелів, у частині підвищення вимог до матеріально-технічного оснащення готелів та якості відповідних послуг.

За підходом М. П. Мальської, І. Г. Пандяк [8] реалізація необхідного кількісного та якісного рівня розвитку інфраструктури сфери гостинності зумовлює необхідність системного та комплексного оперативного й перспективного аналізу та аналітичної оцінки інвестування в окремі регіони та окремі сегменти готелів.

Загалом, за результатами проведеної статистичної оцінки ринку готельних послуг, варто зробити висновок про те, що розвиток готельного бізнесу необхідно розглядати в сукупності з розвитком туристичної індустрії загалом. Тому важливо в перспективі враховувати принципи створення сучасної туристичної інфраструктури, провести маркетингові дослідження шляхів і методів підвищення інвестиційної привабливості проектів будівництва, модернізації засобів розміщення, розвитку найбільш економічно привабливого – ділового туризму [11].

Список використаних джерел:

1. Загальнодоступна інформаційна база даних Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.stockmarket.gov.ua>
2. Андренко І. Б. Роль учета риска при выборе ценовой стратегии гостиницы / І. Б. Андренко // Вісник Харківського університету. – №456. – Частина 1. – Харків : Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна, 2000. – С.194 – 197.
3. Байлык С. И. Гостиничное хозяйство. Организация, управление, обслуживание : [учеб. пособ.] / С. И. Байлык. – [3-е изд., стереотип]. – К. : Дакор, 2008. – 288 с.
4. Бойко М. Г. Удосконалення аналізу діяльності підприємств готельного господарства / М. Г. Бойко // Вісник КНТЕУ. – 2001. – № 3. – С. 62–67.
5. Гараніна Е. Н. Комфорт «без сюрпризів» / Е. Н. Гараніна // Готель. – 2005. – №5. – С.6–12.
6. Управління сучасним готельним комплексом : навч. посіб. / [Т. Г. Мунін, А. О. Зміюв, С. В. Самарцев, О. О. Гаца, К. П. Максимец, Х. І. Роглев] ; за ред. С. І. Дорогунцова. – К. : Ліра-К, 2005. – 311 с.
7. Кузнецова Н. М. Основи економіки готельного та ресторанного господарства: навч. посіб. / Н. М. Кузнецова. – К. : Федерація профспілок України. Інститут туризму, 1997. – 173 с.
8. Мальська М. П. Готельний бізнес: теорія та практика : [підручник] / М. П. Мальська, І. Г. Пандяк – 2-ге вид. перероб. та доп. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 472 с.
9. Мусакин А. А. Малый отель: с чего начать, как преуспеть. Советы владельцам и управляющим / А. А. Мусакин. – СПб. : Питер, 2008. – 380 с.
10. Пуцентейло П. Р. Економіка і організація туристично-готельного підприємництва: [навч. посіб.] / П. Р. Пуцентейло. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 344 с.
- 11.Ткаченко Т. І. Економіка готельного та ресторанного господарства: [опорний конспект лекцій] / Т. І. Ткаченко, В. Г. Міска, О. О. Каролоп. – К. : ЦПНМВ КНТЕУ, 2008. – 193 с.
- 12.Стратегічний розвиток туристичного бізнесу : монографія / [Т. І. Ткаченко, С. В. Мельниченко, М. Г. Бойко та ін.]; за заг. ред. А. А. Мазаракі. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010. – 596 с.
13. Туристична діяльність в Україні у 2012 році: Статистичний бюлетень за 2012 р.: Державна служба статистики України. – К., 2013. – 270 с.
14. Колективні засоби розміщування в Україні у 2011 році: Статистичний бюлетень за 2011 р.: Державна служба статистики України. – К., 2012. – 189 с.
- 15.Цивільний кодекс України: за станом на 16 січ. 2003 р. № 435-IV / [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К. : Парлам. вид-во, 2003. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
- 16.Господарський кодекс України: за станом на 16 січня 2003 р. / [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К. : Парлам. вид-во, 2003. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
- 17.Податковий кодекс України: Чинне законодавство зі змінами, внесеними згідно із Законом № 2856-VI (2856-17); за станом на 23 груд. 2010р./ [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К.: Парлам. вид-во, 2010. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

References:

1. A popular informative database: the State commission is on securities and fund market. Available at: <http://www.stockmarket.gov.ua> (in Ukr.).
2. Andrenko, I.B. (2000). The role of account risk at the choice of price strategy of hotel. *Visnyk of Kharkiv universitet [Announcer of the Kharkiv university]*, no. 456, vol. 1, pp. 194–197 (in Ukr.).
3. Baylyk, S.I. (2008). *Hostynychnoe khozyaystvo. Orhanyzatsyya, upravlenye, obsluzhyvanye* [Hotel economy. Organization, management, service]. Dakor, Kyiv, 288 p. (in Russ.).
4. Boyko, M.G. (2001). Improvement of the analysis activity of enterprises of hotel economy. *Visnyk of KNTEU [Announcer KNTEU]*, no. 3, pp. 62–67 (in Ukr.).
5. Garanina, E.N. (2005). Komfort «without surprises». *Hotel [Hotel]*, no. 5, pp. 6–12 (in Ukr.).
6. Munin, G.T., Zmiyov, A.O., Samarcev, S.I., Gaca, O.O., Maksimec, K.P., Roglev, O.I. (2005). In S.A. Doroguncova (Ed.) *Management a modern hotel complex*. Lira-k, Kyiv, 311 p. (in Ukr.).
7. Kuznecova, N.M. (1997). *Osnovy ekonomiky hotel'noho ta restorannoho hospodarstva* [Basis of economy of hotel and restaurant economy. Federation of trade unions of Ukraine]. Institute of tourism, Kyiv, 173 p. (in Ukr.).
8. Mal'ska, M.P., Pandyak, I.G. (2012). *Hotel'nyy biznes: teoriya ta praktyka* [Hotel business: theory and practice]. Center of educational literature, Kyiv, 472 p. (in Ukr.).

9. Musakin, A.A. (2008). *Malyy otel': s cheho nachat', kak preuspet'. Sovety vladel'tsam y upravlyayushchym* [From what to become a small hotel how to have time: advices proprietors and managements]. Pitter, St. Petersburg, 380 p. (in Russ.).

10. Pucenteylo, P.R. (2007). *Ekonomika i orhanizatsiya turystychno-hotel'noho pidpryyemnystva* [Economy and organization tourist hotel enterprises]. Center of educational literature, Kyiv, 344 p. (in Ukr.).

11. Tkachenko, T.A., Miska, I.G., Karolop, O.O. (2008). *Ekonomika hotel'noho ta restorannoho hospodarstva* [Economy of hotel and restaurant]. CPNMV KNTEU, Kyiv, 193 p. (in Ukr.).

12. Tkachenko, T.I., Mel'nichenko, S.V., Boyko, M.G. (2010). In A.A. Mazaraki (Ed.). *Stratehichnyy rozvytok turystychnoho biznesu* [Strategic development of tourist business]. KNTEU, Kyiv, 596 p. (in Ukr.).

13. *Tourist activity in Ukraine* (2012). Statistical bulletin. Government service of statistics of Ukraine, Kyiv, 270 p. (in Ukr.).

14. *Collective facilities of placing in Ukraine* (2011). Statistical bulletin. Government service of statistics of Ukraine, Kyiv, 189 p. (in Ukr.).

15. *Civil code of Ukraine* (2003). Official edition of Verkhovna Rada of Ukraine, Law of Ukraine of 16 January 2003 № 435-IV. Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (in Ukr.).

16. *Economic code of Ukraine* (2003). Official edition of Verkhovna Rada of Ukraine, Law of Ukraine of 16 January 2003. Available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (in Ukr.).

17. *Internal revenue code of Ukraine* (2010). *Library of official editions*, Law of Ukraine № 2856-VI (2856-17). Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (Accessed 23.12.2010) (in Ukr.).

УДК 323.174

О.В. Перевознікова, к.е.н.,

Донецький державний університет управління,
м. Донецьк

РЕГІОНАЛІЗАЦІЯ ЯК ФАКТОР СТАБІЛІЗАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА: СУЧАСНИЙ АСПЕКТ

Анотація

У статті розглянуто процеси регіоналізації України з використанням нетрадиційної логіко-смыслові методології метапросторового аналізу та конструювання. Така концептуальна модель метапростору регіонального господарства дозволяє позначити контури взаємодії господарських об'єктів та суб'єктів як на технологічному, так і на організаційному рівнях. Розглянуто дві форми організації державної господарської системи: структурно-кільцеву і структурно-центрову. На їх основі було зроблено висновок про те, що сьогодні для України характерний перехід від структурно-кільцевого типу організації державної господарської системи до структурно-центрального. У статті особливу увагу приділено аналізу поняття регіоналізації, докладно розглянуто регіональні диспропорції областей України, де показано відхилення показників валового регіонального продукту від середнього по Україні.

Ключові слова: регіон, держава, система, метапростір, стратегія, диспропорції, потенціал.

Е.В. Перевозникова, к.э.н.,

Донецкий государственный университет управления, г. Донецк

РЕГИОНАЛИЗАЦИЯ КАК ФАКТОР СТАБИЛИЗАЦИИ НАЦИОНАЛЬНОГО ХОЗЯЙСТВА: СОВРЕМЕННЫЙ АСПЕКТ

Аннотация

В статье были рассмотрены процессы регионализации Украины с использованием нетрадиционной логико-смысловой методологии метапространственного анализа и конструирования. Такая концептуальная модель метапространства регионального хозяйства позволяет обозначить контуры взаимодействия объектов и субъектов как на технологическом, так и на организационном уровнях. Рассмотрены две формы организации государственной